

Norsk entomologisk forening

Stiftet 1904
www.entomologi.no

Årsmelding 2019

I perioden har foreningen hatt følgende personer i ombud:

NEFs styre:

Leder	Lars Ove Hansen, Drammen
Nestleder	Trude Magnussen, Oslo
Sekretær	Marius Filomeno Maurstad, Oslo
Kasserer	Ranjeni Sivasubramaniam, Oslo
Styremedlemmer	Ove Sørlibråten, Mysen Per Kristian Solevåg, Lier Hallvard Elven, Oslo

Insekt-Nytt

Redaktør
Redaksjon

Anders Endrestøl, Oslo
Jan Arne Stenløkk, Randaberg
Leif Aarvik, Ås
Lars Ove Hansen, Drammen
Hallvard Hatlen, Gjemnes
Hallvard Elven, Oslo

Styret for NEFs fond

Trond Hofsvang, Ås
Lita Greve Jensen, Bergen
Arne C. Nilssen, Tromsø

Insecta Norvegiae

Bladet er lagt ned.

Distributør

Trude Magnussen, Oslo

Revisor

Marianne Hansen, Ås

Valgkomité

Sigmund Hågvar, Oslo
Kjell Magne Olsen, Oslo

Norske Insekttabeller

Redaktør Geir Søli, Oslo

Tidsskrifter

Norwegian Journal of Entomology

Redaktør Øivind Gammelmo, Grua
Redaksjonskomiteen Arne C. Nilssen, Tromsø
Eirik Rindal, Røyken
Anders Endrestøl, Oslo
Frode Ødegaard, Trondheim
George Japoshvili, Tblisi

NEFs Internettsider

Redaktør Hallvard Elven, Oslo

Representant i styret til Sabima

Eirik Rindal, Røyken (vararepresentant)

Kartleggingskoordinator for Artsdatabanken via Sabima

Helene Lind Jensen, Oslo

Butterfly Conservation Europe

Representant: Hallvard Elven.

Lilløyplassen naturhus faglig råd / styret Oslo Våtmarkssenter

Representant: Ingen representant; kommunikasjonen går gjennom Sabima.

Medlemstall

Ved utgangen av 2019 hadde foreningen 848 medlemmer, hvorav 739 betalende og 109 ikkebetalende. De betalende medlemmene fordeler seg på 677 norske regulære medlemmer, 20 norske juniormedlemmer og 42 utenlandske medlemmer. De ikkebetalende, som også inkluderer bytteforbindelser, fordeler seg på 33 norske og 76 utenlandske medlemmer. I løpet av året har foreningens medlemstall økt med 15 medlemmer. Flere av de nye medlemmene har blitt kjent med foreningen via UNG ENTOMOLOG. I 2018 økte antall medlemmer med 10, mens i 2019 var økningen 15, noe som utgjør en forsiktig oppgang. De fleste nyinnmeldinger skjer via innmeldingsskjemaet på foreningens nettsider: www.entomologi.no/medlemskap/medlemskap.html. Lokallagene har egne medlemslister.

Medlemsmøter hovedforeningen

Foreningen har høy møteaktivitet. Det har blitt holdt 9 medlemsmøter i 2019 inkludert en nattlokking. Åtte av disse ble holdt på Zoologisk museum (Colletts hus) på Tøyen i Oslo og et på Lilløyplassen Naturhus og våtmarkssenter i Bærum. Sommertreffet ble lagt til Skibotndalen i Troms. Det ble også arrangert et tre dagers artskurs på bestemmelse av maur.

Tirsdag 22. januar 2019: Medlemsmøte: Sommerens fangst.

Tirsdag 19. februar 2019: Årsmøte. Presentasjon av regnskap og valg av nytt styre. Foredrag Erik Stange (NINA): «Salsa Ergo Sum: Studie av bienes dans»!

Tirsdag 19. mars 2019: Medlemsmøte. Foredrag ved Anders Endrestøl (NINA): Blindpassasjerer med hageplanter.

Tirsdag 23. april 2019: Medlemsmøte. Foredrag ved Astrid Skrindo fra Vegvesenet: Vegkanten – muligheter og utfordringer for insektene og resten av naturmangfoldet.

Onsdag 3. – søndag 7. juli 2019: Norsk entomologisk forenings sommertreff i Skibotndalen, Troms.

Fredag 23. – søndag 25. august 2019: Artskurs på maur; Horten, Vestfold.

Fredag 30. august 2019: Nattlokking og grilling på Lilløyplassen, Fornebu.

Tirsdag 24. september 2019: Medlemsmøte. Foredrag ved Roald Bengtson: «En liten oppdatering om noen truede arter av humler, ildsandbie, rødknappsandbie, dagsommerfugler og blomsterfluer».

Tirsdag 22. oktober 2019: Medlemsmøte. Foredrag ved Julie Sørli Paus-Knudsen (UiO): «Pollinatorer, problemer og plantevernmidler».

Tirsdag 19. november 2019: Medlemsmøte. Foredrag ved Johan Mattsson fra Mycoteam: «Kre i Norge, ved tre av dem».

Tirsdag 10. desember 2019: Julemøte med pizza og presentering av sommerens bilder.

Antall fremmøtte har variert, men har ligget rundt 18 – 25 fremmøtte på hvert møte. Det serveres vanligvis kjeks og brus, bortsett fra på julemøtet der det serveres pizza, og grillmat på nattlokkinga på Lilløyplassen.

Styremøter

Det har vært avholdt 2 styremøter i 2019, henholdsvis 11. februar og 16. oktober. Utover det har styret hatt jevnlig kontakt via e-post.

LOKALLAGENE – AKTIVITETER 2019

Drammenslaget

Drammenslaget har i 2019 gjennomført syv medlemsmøter og én helge-ekskursjon til Sandefjord med dagfangst og nattlokking. Oppmøte har vært mellom 5 og 10 medlemmer på hvert møte, temaene har vært bilder fra turer, artsbestemmelse, botanikk, sommerens fangst og foreningens drift.

I tillegg hadde vi en storslått feiring for å markere at det var 40 år siden stiftelsen av lokallaget i 1979. 22 medlemmer med følge deltok på jubileumsfesten.

Øistein Berg

Drammenslagets 40-års jubileum på Johan B. Gundersens restaurant i Drammen. Foto: Devegg Ruud.

Bergen insektklubb

Foreningen har hatt syv foredrag på lunsjrommet på Naturhistorisk museum samt et foredrag på Litteraturhuset i samarbeid med Naturvernforbundet Hordaland. Foreningen har hatt to feltturer i mai, hvorav ett arrangement var i samarbeid med Norsk Botanisk forening -Vestlandsavdelingen.

27. Januar: Årsmøte og foredrag om øyestikkere av Steffen Roth. 11 oppmøtte.

5. Februar: Foredrag av Anne Sverdrup Thygeson i samarbeid med Naturvernforbundet Hordaland på Litteraturhuset i Bergen.

13. Mars: Foredrag om Myriapoda av Per Djursvoll. 12 oppmøtte.

24. April: Foredrag om sommerfugler og klima av Olav Krogsæter. 17 oppmøtte.

25. September: Høstmøte med flere ulike temaer: Kristin fortalte om og oppsummerte insektskonferansen «Stikk19» som fant sted i Bergen helgen før. Medlemmene viste frem årets fangst. Diskusjon om aktiviteter frem i tid. Ni oppmøtte.

22. Oktober: Foredrag med Anders Endrestøl med tittel «Fremmede arter med hageplanter». Ti oppmøtte.

13. November: Foredrag med Trond Andersen om «Norske vårfluer. Hvilke arter har vi og hvordan kjenner vi dem igjen». Ni oppmøtte.

Sylvelin Trøen Tellnes

ARTSKURS 2019

Norsk entomologisk forening i samarbeid med Sabima arrangerte for tredje år på rad entomologisk artskurs. Disse skal gi medlemmene i foreningen mer inngående kunnskap om biologi, systematikk, innsamling og artsbestemmelse innen forskjellige insektgrupper. I 2019 ble det kun arrangert et artskurs, og dette var om maur.

Artskurs maur 23 – 25. august, Horten

Kurset ble holdt på Horten natursenter nede ved idylliske Borrevann med overnatting på Knudsrød DNT-hytte som ligger kun et steinkast unna. Vestfold er det fylket med størst artsmangfold av maur, så det var ikke helt uten grunn at dette stedet ble valgt.. Det ble gjort funn av flere spennende maur blant annet firfleckmaur *Dolichoderus quadripunctatus*, skyggemauro *Stenamma debile*, kompostmauro *Hyponera punctatissima* og sumpeitermauro *Myrmica gallienii*. Jan Ove Gjershaug og Arnstein Staverløkk var kursholdere. 20 deltagere.

Ivrig deltager på Norsk entomologisk forenings maurkurs 2019. Foto: Helene Lind Jensen

En av godbitene som ble funnet på artskurset var firfleckmaur. Arten er kun påvist på noen ytterst få lokaliteter ved Oslofjorden. Foto: Karsten Sund.

ANNEN MØTEAKTIVITET 2019

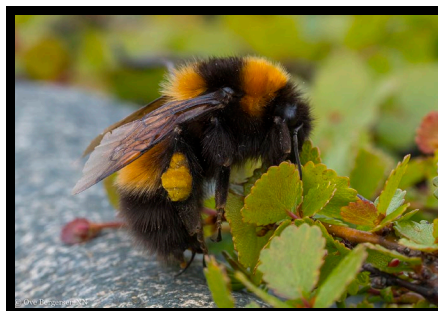
Norsk entomologisk forenings sommertreff, Skibotndalen, Troms 3 – 7. juli

Norsk entomologisk forenings sommertreff ble denne gangen lagt til Skibotn i Troms, med innkvartering på Skibotn feltstasjon. Vi var veldig spente på hvordan dette ville gå, siden dette var første gang treffet ble lagt til Nord Norge. Noen falt frå grunnet dårlig værmelding, så totalt ble vi 16 deltagere. Værmeldinga viste seg ikke å stemme så veldig bra. Kun en dag med regn, og fleire dager med sol.

Det ble kartlagt insekter i kalkfuruskog, brakkvannsdelta og kalkrike områder i fjellet. Det ble flere spennende funn av både humler, sommerfugler og parasittveps. Følgende godbiter kan nevnes: tundrahamle *Bombus hyperboreus*, stripebjørnespinner *Apantesis quenseli*, polargulvinge *Colias tyche*, mjeltgulvinge *Colias hecla* og tors perlemorvinge *Boloria thore*.

Deltagere på Norsk entomologisk forenings sommertreff i Skibotndalen 2019. Fra venstre: Jostein Kjærandsen, Ove Sørlibråten, Rune Roalkvam, Eva Songe Paulsen, Kjell Magne Olsen, Helene Lind Jensen, Jann-Oskar Granheim, Lisbeth Kristin Trøite Bjørnø, Hallvard Elven, Ranjeni Sivasubramaniam, Kjetil Åkra, Jon Peder Lindemann, Lars Ove Hansen, og Ove Bergersen. Foto: Magne-Henrik Velde

Tundrahamle – *Bombus hyperboreus*: Foto: Ove Bergersen

Ove Sørlibråten utforsker elvedeltaet ved utløpet av Skibotnelva. Foto: Lars Ove Hansen.

Helene bestemmer dagens fangst. Foto: Lars Ove Hansen

Felles kartleggingsturer

Det ble gjennomført fem felles kartleggingsturer i 2019. Til sammen deltok 132 artsjegere på fellesturene. Fellesturene arrangeres av Sabima, Norsk entomologisk forening, Norsk Zoologisk Forening, Norsk Botanisk Forening og Norges sopp- og nyttevekstforbund. Turene har som formål å kartlegge viktige naturområder, samt bringe sammen kartleggere på tvers av artsgrupper og forenings-tilhørighet for å utveksle kunnskap og erfaring. Målgruppa er både folk med stor naturinteresse, studenter og erfarne kartleggere. Turene går til lokaliteter vi vet er artsrike, men som er dårlig undersøkte og der det er stort behov for ytterligere kartlegging. Funnene blir rapportert i Artsobservasjoner under prosjekt «Kartleggingsmidler Sabima».

Fellesturer 2019:

Innføring i kartlegging for unge og studenter, Østensjøvannet, Oslo 11. mai

Fokus på kartleggingsmetodikk, og det ble gitt innføring i bruk av GPS, artsbestemmelse, dokumentasjon og rapportering. Samarbeid med Ung botaniker og Ung entomolog. 20 deltagere.

Kartleggingstur til Lysebu i Larvik, Vestfold 25.mai

Fokus på arter i gammel fattig edellauvskog. Samarbeid med Larvik Botaniske Forening, Norsk entomologisk forening, Norsk Zoologisk Forening og Norges sopp- og nyttevekstforbund. 30 deltagere. Registrert 312 arter med 429 funn totalt, hvorav 13 rødlistearter.

Kartleggingstur til Kvelderønnen i Larvik, Vestfold 22.juni

Fokus på arter i rik edellauvskog. Samarbeid med Larvik Botaniske Forening, Norsk entomologisk forening, Norsk Zoologisk Forening og Norges sopp- og nyttevekstforbund. 10 deltagere. Registrert 215 arter med 280 funn totalt, hvorav 8 rødlistearter.

Kartleggingssamling på Voss, Hordaland 1 – 4.august

Fokus på kulturlandskap, skog, vassdrag og pressområder. På dagtid var vi ute i felt i grupper og på kveldstid ble vi samlet til foredrag, artsbestemmelse, presentasjon av dagens funn og sosialt samvær. Gruppene ble ledet av dyktige kartleggere fra foreningene. Samarbeid med Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Ung Botaniker Vestlandsavdelingen, Bergen insektsklubb, Bergen sopp- og nyttevekstforening, Norsk Zoologisk Forening. Registrert 307 arter med 508 funn totalt, 12 rødlistearter.

Kartleggingstur til Borgeåsen i Skien og Porsgrunn, Telemark 12.oktober

Turen hadde fokus på arter i kalkskog. Samarbeid med Grenland soppforening, Telemark Botaniske Forening, Norsk Zoologisk Forening og Norsk entomologisk forening. 32 deltagere. Registrert 241 arter med 272 funn totalt, hvorav tre rødlistearter.

Den store artsjakten – 17. august

Artsjakten er en årlig nasjonal dugnad hvor det er om å gjøre å finne flest plante-, dyre- og sopparter i løpet av ett døgn. Med Artsjakten ønsker vi å skape et øyeblikksbilde av artene vi kan finne i Norge. Ekspertene og naturinteresserte møtes og jobber sammen, og på Artsjakten-arrangementene rundt omkring i landet kan nye artsjegere lære seg å kartlegge utvalgte, lokale arter og bli kjent med dyktige medlemmer fra foreningene. På den måten får vi spredt naturglede rundt i hele landet og samtidig økt kunnskap om arts mangfoldet vårt. Det var fjerde året det ble arrangert en nasjonal artsjakt. 290 artsjegere la inn 5849 observasjoner og registrerte 1250 ulike arter i løpet av ett døgn. Jens Kristiansen (41) fra Haugesund registrerte totalt 503 arter - i snitt mer enn 20 arter i timen - og vant med den store artsjakten i år. Dessverre er ikke entomologene de mest aktive under artsjakten.

UNG ENTOMOLOG

Aktiviteter 2019

UNG ENTOMOLOG er et tilbud til yngre insektinteresserte slik at de kan bli bedre kjent med insektene og deres verden. Prosjektet har som mål å øke interessen for insekter blant unge og bygge opp fremtidige entomologer. Målgruppa er unge entomologer i alderen 8-30 år. Prosjektet ble opprettet i 2017 og er støttet av Sparebankstiftelsen DNB og Sabima. Det blir arrangert samlinger og ekskursjoner hvor det gis opplæring i innsamling, preparering, etikettering, bestemmelse med nøkler, fotografering og undervisning i biologi og i entomologi i særdeleshet. Samtidig er det en god arena for å møte andre unge som er interessert i insekter. Administrasjon og økonomi er lagt til Sabima representert med Helene Lind Jensen, og daglig leder av UNG ENTOMOLOG er Petter Lilleengen. Ung entomologs facebookside er: <https://www.facebook.com/groups/682707125252639/>

5. mars 2019: Kurs i kartleggingsmetodikk. Kursleder Stefan Olberg. Sted: Naturhistorisk museum, Oslo.
2. april 2019: Temakveld blomsterfluer. Kursleder Roald Bengtsson. Sted: Naturhistorisk museum, Oslo.
4. mai 2019: Insektene i slåttemarka. Kursleder Helene Lind Jensen, Ranjeni Sivasubramaniam og Petter Lilleengen. Kartleggingsprosjekt med innsamling i slåttemarka ved Kjelsaas gard Oslo.
2. juni, 29. juni og 29. september: Innsamling og tømming av feller. Kjelsaas gard Oslo.

Utsetting av Malaise telt ved Kjelsaas gard med Ung Entomolog. Foto: Petter Lilleengen.

ANNET

Bydelsfest for Mærradalen og Husebyskogen, Oslo Vest den 2. juni 2019

Norsk entomologisk forening var representert på arrangementet til Naturvernforbundet Oslo vest. To medlemmer var representert på stand ved slåtteenga ved Husebyskogen. Stor interesse fra spesielt barnefamilier. Unge entusiaster fikk utlevert håver og samlet insekter på slåtteenga og fikk studere dem i binokular lupe. Insekt Nytt og vervebrosjyrer ble delt ut. Veldig bra vær. Over hundre interesserte besøkte standen.

Boka Insektes planet utdelt til samtlige stortingspolitikere

I samarbeid med SABIMA ble boka «Insektenes planet» av Anne Sverdrup-Thygeson utdelt på Verdens Naturverndag 5. juni i gave som sommerlektyre.

FORENINGENS TIDSSKRIFTER

Norwegian Journal of Entomology

Redaktør er Øivind Gammelmo (BioFokus). Tidsskriftet har i 2019 hatt en liten nedgang i tilgang på stoff, men dette ser ut til å ta seg opp igjen til første nummer i 2020. I 2019 ble det publisert 160 sider fordelt på 13 artikler. Disse har blitt fordelt på følgende grupper: Diptera (9), Hemiptera (2), Hymenoptera (1) og Coleoptera (1). Alle artiklene har vært vurdert av minst én uavhengig fagfelle (referee). I 2019 har utenlandske fagpersoner blitt benyttet i større grad enn tidligere til dette arbeidet på lik linje som i 2016, 2017 og 2018. Det har i 2019 blitt publisert 4 nye arter for vitenskapen. 2 arter av fjærmygg (Chironomidae) fra Brasil, 1 art i familien møkkfluer (Muscidae) fra Norge, samt 1 art i familien Anthomyiidae fra Sverige. Totalt er det publisert 29 arter nye for den norske faunaen, med hovedvekt på tovinger og veps. Det har i 2019 også blitt publisert økologiske artikler i tillegg til

faunistikk, artsbeskrivelser, revideringer og nomenklatur. Bladet er fremdeles til vurdering for «impact-faktor» av ThomsonReuters [<http://thomsonreuters.com>]. Tidligere utgivelser av bladet finnes på følgende sider: <http://www.entomologi.no/journals/nje/nje.htm>. Bladet har også egen Facebook side: <https://www.facebook.com/norwegianjournalofentomology/>

Insekt-Nytt

Redaktør er Anders Endrestøl (NINA). Bladet har i 2019 kommet ut med fire nummer (bind 44) fordelt på tre hefter. Nr. 1 (64 sider) kom ut i februar og ble trykt i et opplag på 1000. Dette heftet var i all hovedsak oppdatering nr. 11 av sommerfuglkatalogen. Nr. 2/3 (72 sider) kom i juli, også med ett opplag på 1000. Dette var et spesialnummer om fremmede arter. Nr. 4 (48 sider) kom ut i desember med et opplag på 1000. Dette heftet hadde et innhold med hovedvekt på parasittiske veps. Totalt sendes det ut nærmere 700 eksemplarer i Norge og ca. 130 til øvrige verden (medlemmer og bytteforbindelser). Alle heftene har hatt et variert innhold, med blant annet flere arter publisert nye for Norge, tur-referater og faunistikk. Bladet er fortsatt i rute. Nettside: <http://www.entomologi.no/journals/insektnytt/Insekt-Nytt.html>.

Norske Insekttabeller

Tidsskriftet utkommer sporadisk og har i 2019 ikke utkommet med noen hefter. Flere hefter er meldt og vi håper disse kommer ut i 2020. <http://www.entomologi.no/journals/tabell/tabell.htm>.

Foreningens nettsider

Foreningens nettsider er plassert på serveren til Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo. Web-adressen er www.entomologi.no. Hallvard Elven har vært ansvarlig for drift av nettsidene i 2019. Nettsidene holdes løpende oppdatert med informasjon om kommende møter og turer, samt nyheter av interesse for det entomologiske miljøet i Norge. Foreningen har hatt som målsetning å gjøre alle foreningens tidligere publikasjoner tilgjengelige på pdf. Nye publikasjoner blir vanligvis frigitt på pdf tre år etter utgivelse. Foreningen arbeider videre med å få scannet inn sine publikasjoner og gjøre disse fritt tilgjengelige via nettsidene. Sjekk: <http://www.entomologi.no/journals/journals.htm>.

FACEBOOK og andre sosiale medier

Foreningen er representert på Facebook. Disse sidene driftes stort sett av leder og kartleggingskoordinator og andre av styremedlemmene. Informasjon om møter og arrangementer legges ut her, samt annet interessant stoff fra media. <https://www.facebook.com/Entomologi?ref=hl>. Vi er også registrert på Twitter og Instagram, men har ikke rutiner for å drifte disse sidene ennå.

Kartleggingskoordinator Sabima

Helene Lind Jensen har i 2019 fungert som kartleggingskoordinator i entomologi i 100% stilling. Tilsettingen går gjennom Sabima, og finansieres gjennom en årlig bevilgning fra Artsdatabanken kanalisert gjennom Miljødirektoratet. Kartleggingskoordinatorens oppgave er å koordinere innsatsen blant foreningens medlemmer i arbeidet med å kartlegge vår insektfauna. Kartleggingskoordinatoren skal også legge til rette for seminarer og turer, gi støtte til medlemmenes egne kartleggingsprosjekter, samt bidra til å styrke foreningen generelt. En vesentlig del av stillingen består av arbeid med artsobservasjoner.no, og særlig med å koordinere kvalitetssikring av data, samt å gi brukerstøtte. Foreningen har særdeles god nytte av kartleggingskoordinatoren.

Kartleggingsmidler 2019

Sabima og medlemsforeningene lyser ut midler samlet til kartleggingsaktivitet blandt medlemmer i Norsk entomologisk forening, Norsk Zoologisk forening Norsk Botanisk forening, Norges sopp- og nyttevekstforbund. Midlene kommer fra Miljødirektoratet. Prosjekter har tidligere fått støtte til innkjøp av utstyr til fangst eller artsbestemmelse, reiseutgifter for turer til områder som har vært lite kartlagt, og støtte til små samlinger og seminarer for grupper av kartleggere. Medlemmer fra NEF hadde sendt inn 15 søknader og det ble delt ut kr 270 500. Det er en økning på kr 100 000 fra 2018. I tillegg kom det tre fellessøknader hvor entomologi er med: Midt-Troms naturlag, BioBlitz i Porsanger, Naturforeningene på Agder : kr 144 000. Siden 2013 har vi ønsket at kartleggerne skriver en kort sammenfattende rapport over kartleggingen. Notatene blir publisert på Sabimas nettsider i en egen serie, som etter hvert har blitt ganske omfangsrik: <http://www.sabima.no/kartleggingsnotater>. Enkelte av kartleggerne publiserer sine rapporter i foreningens tidsskrifter. En del spesielle funn vil også bli omtalt her.

ØKONOMI

Foreningens økonomi er meget god, og 31.12.2019 står det totalt **NOK 991 181,75** fordelt på foreningens 3 konti. Foreningens viktigste inntektskilder i 2019 var medlemskontingenter og driftsstøtte fra Miljødirektoratet. Fondet var ved årsslutt på **NOK 314 796,23**.

Styret

Oslo, 19. Februar 2020